

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. III. Solus Sacerdox est minister ordinarius Baptismi. Solus Diaconus minister delegatus. In extrema necessitate præsumitur delegatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

20. ^{Et respon-}
sione ad
primum.

Nunc ad primum respondeo: esto sit lex divina, & materia secundum se gravis, est tamen levis respectu motivo legis: cum præferentia in cæteris ministris inferioribus Diacono non fundetur in jure aliquo ministri aut particulari ordinatione; ac proinde inversio ordinis alicui tantum decetia repugnet. Veluti etsi gratitudo postulet beneficium notabile conferri alicui; æquidem si non fiat, quia tantum committitur aliqua indecentia sine læsione juris, non est ingratitude semper peccatum mortale.

Idem exemplificare possumus generaliter in omni lege; nam ad æstimandam materiam ipsius quantitatem non oportet considerare materiam nudè secundum se, sed maxime attendi debet communis hominum instinctus, ac præsertim consensus DD. tum finis legis, & proportio materiam ad eum finem.

21. ^{Ad æstimandam materiam quantitatem attendi debet primo communiis hominum instinctus ac præsertim consensus Doctorum.}

Primum patet; quia ut communiter dicitur; *Vox populi, vox Dei*, id est, per communem consensum populi, & possimum illorum, qui ex professione sua tenentur cæteros instruere de gravitate & levitate peccatorum, censetur Deus & Ecclesia voluntatem suam graviter vel leviter obligandi indicare; præsertim cum lex naturalis scripta sit in cordibus hominum, & lumen naturale dicat quid hæc & nunc agendum sit. Deinde non possumus in dubijs hoc tempore habere certiorum notitiam, quam per consensum populi & DD. cum Deus amplius per seipsum vel Prophetas non faciat novas revelationes. Ne ergo semper maneamus dubij de gravitate vel levitate materiam sive peccati, optimum est sequi commune judicium prudentum.

Et ita præceptum jejuniij, & similia obligant sub mortali; quia communis Ecclesie & fidelium sensus sic intelligit illa præcepta. Cum ergo in præsentis communis Ecclesie & fidelium sensus sit, aliquam inversionem hujus ordinis esse mortalem, aliam solum venialem, propter judicium solius Vasq. nihil mutabitur in re, aut saltem mutari debet in conscientia operantis.

22. ^{Deinde finis legis, & proportio materiam ad eum finem.}

Quod etiam finis legis sive materiam debeat venire in considerationem gravitatis aut levitatis, ostendo; quia intentio Legislatoris, quæ necessariorum respicit aliquem finem, est anima ipsius legis; adeoque secundum gravitatem ipsius judicanda est gravitas præcepti, consequenter etiam gravitas materiam; quippe materiale sequitur formale, & non è contra. Unde sicuti nulla est obligatio etiam ad gravissimam materiam, nisi accedat præceptum, & præceptum non sub-

sistat sine justo fine legis, ita neque materia gravis censenda est in ordine ad istum finem, sive prout substat legi, nisi sit gravis finis legis, ad quem multum conducatur illa materia sive materiale legis.

Ex quo communiter inferunt DD. eandem materiam respectu diversarum legum posse esse gravem & levem, v. g. auditio missæ est materia gravis respectu legis Ecclesiasticæ, quia multum adjuvat profectum spiritualem uniuscujusque audientis, qui est finis istius legis. Idem esset si in aliqua Religione talis auditio singulis diebus præciperetur. At verò censetur materia levis, si præcipiatur per legem civilem tanquam medium ad bonam gubernationem Reipub. utpote parum conducens ad illum finem. Ita inter Cæteros docet Vasq. 1. 2. disp. 158. c. 6. n. 60.

Cur ergo itidem fieri nequeat, ut ordo ministrorum Baptismi à Christo præceptus in Sacerdote & Diacono sit materia gravis tam materialiter, quam formaliter; in inferioribus materialiter quidem gravis, formaliter autem levis? Certè nulla ostenditur repugnantia, aut incongruitas; imo è converso communis sensus DD. & fidelium, ut mox diximus, judicat id esse valde congruum & rationale attento fine istius præcepti, qui est reverentia debita Sacramento.

23. ^{Potest dici quod obligatio ordinis inter ministros inferiores Diacono, & verosimilius Diaconum Subdiacono, aliisque inferioribus, declaro sequenti conclusione, quæ se se habet.}

Si dixeris, non placet hæc responsio, dic ergo obligationem ordinis inter ministros inferiores Diacono, haudquaquam provenire ex lege divina; sed ex ritu Ecclesie leviter in re levit obligante, juxta præscriptum Ritualis Rom. in fine præced. conclus. allegatum, & receptam hodie consuetudinem. Alioquin Sacerdotem jure divino esse præferendum Diacono, & verosimilius Diaconum Subdiacono, aliisque inferioribus, declaro sequenti conclusione, quæ se se habet.

CONCLUSIO III.

Solus Sacerdos est minister ordinarius Baptismi. Solus Diaconus minister delegatus. In extrema necessitate præsumitur delegatio.

24. ^{Prima pars patet ex Florent. in decreto Eugenij ibi: Minister huius Sacramenti est Sacerdos, cui ex officio competit baptizare.}

Prima pars patet ex Florent. in decreto Eugenij ibi: *Minister huius Sacramenti est Sacerdos, cui ex officio competit baptizare.*

Yy

Ubi,

Eadem materia potest esse respectu gravis & levis.

Vasquez

Nulla est repugnantia in eo quod ordo ministrorum Baptismi, respectu unius sit formaliter gravis, & respectu alterius formaliter levis.

Potest dici quod obligatio ordinis inter ministros inferiores Diacono, & verosimilius Diaconum Subdiacono, aliisque inferioribus, declaro sequenti conclusione, quæ se se habet.

Præbatur pars ex Florentino.

Ubi, cum Concilium dogmaticè loquatur, excludit omnes reliquos.

Unde c. 19. de consec. dist. 4. dicitur ex Et Isidoro. Isidoro de officijs, lib. 2. c. 24. Constat Baptisma solum Sacerdotibus esse tractandum, eiusq; mysterium necipis Diaconis explere est licitum, jure ordinario, & ex officio.

Estque communis doctrina SS. Patrum, roborata praxi totius Ecclesie, à qua optimè discimus voluntatem Christi, quæ est ratio à priori.

Congruentiam assignat Doctor Subtilis 4. dist. 6. q. 1. n. 3. ibi: Tandem dico, quod licet secundum predicta quodlibet suppositum habens tres predictas condiciones possit baptizare, etiam cum hoc congruit solum hominem viatorem baptizare; congruum tamen est inter viatores solum Sacerdotem baptizare, & soli Sacerdoti congruit ex officio, intellige, jure ordinario.

Cuius est ratio; quia per Baptismum recipitur baptizatum in collegium Ecclesie militantis: receptio autem alicuius in collegium pertinet ad Presidentem, & habentem auctoritatem in collegio: & ideo quando aliquis haberet maiorem auctoritatem in Ecclesia, tanto magis pertineret ad eum recipere & introducere in Ecclesiam, & per consequens baptizare. Unde magis competeres Episcopo, quàm in simplici Sacerdoti, si sufficere possent Episcopi: sed propter paucitatem Episcoporum, & pluralitatem baptizandorum, regulariter conceditur omnibus Sacerdotibus.

Atque hoc est, quod dixit Tertull. lib. de Baptismo c. 17. Dandi quidem (scilicet Baptismum) habet ius summus Sacerdos, qui est Episcopus; dehinc Presbyteri & Diaconi, non tamen sine Episcopi auctoritate propter Ecclesie honorem. Hoc est, Episcopo competit ius primarium, seu potius ius iudicium primaria baptizandi; Pontifici quidem Romano tamquam capiti universalis Ecclesie jure divino immediate, à quo ulterius jure humano ordinario (ut communis docetur in tract. de Legibus) derivatur in Episcopos. Ab his autem communicatur Pastoribus respectivè ad suas Parochias, alijsque Sacerdotibus; juxta suæ commissionis amplitudinem.

Hanc jurisdictionem esse necessariam, etiam Sacerdotibus, ad licitè baptizandum extra necessitatem, probat honor Ecclesie, id est, ordo hierarchicus, sive regimen Ecclesie, quod maxime perturbaretur, si cui libet Sacerdoti permitteretur per Sacramentum Baptismi subjicere unumquemque jurisdictioni Ecclesie, & reddere participem juri, & privilegiorum communis Ecclesiasticæ.

Nonne videmus in Republica civili Presidentium tantummodò esse, admittere

aliquem ad jura civitatis? Quamò magis in Republica Ecclesiastica, in qua major debet esse unitas & subordinatio, non cui libet erit quemlibet admittere ad jura Ecclesie?

Si autem dubitas, cui subsint adulti non baptizati, Respondeo illi, qui in loco, in quo commorantur, potest licitè Baptismum ministrare; non quòd ex præcepto Ecclesie teneantur ab illo petere; sed quia ex jure naturæ præcipitur illis non petere ab eo, qui non potest licitè dare. Ergo in terris infidelium subsint ijs, qui legitime mittuntur pro eorum conversione, & Sacramentorum administratione; quia hi soli possunt licitè dare.

Et licet parvuli propriè non subdantur præcepto ratione sui, tamen bene in parentibus. Insuper alijs fidelibus directè præcipitur, ne quis illorum, præter Pastorem, eos baptizet. Paganus autem peccat, quia præfert se Sacerdoti, contra jus divinum.

Secundùm hæc intellige, quod Scotus supra dixit in fine: Regulariter conceditur potestas baptizandi omnibus Sacerdotibus, non quòd velit passim omnes Sacerdotes licitè ex officio solemniter baptizare; sed quòd ex vi ordinationis suæ sint immediate capaces, quibus ab Episcopi committatur ordinaria administratio Baptismi solemnis, id est, quibus concedatur ordinaria jurisdictione. Quam capacitatem nulli habent præter Sacerdotes.

Et in hoc sensu veniunt explicandi, qui solis Episcopis videntur tribuere potestatem baptizandi, alijs autem Sacerdotibus tantummodo ex commissione eorum, ut videlicet Episcopis per se competat tam potestas Ordinis, quàm jurisdictionis; similiter & Pastoribus, eo ipso quo Pastores sunt; cæteris autem quamvis conveniat potestas Ordinis jure divino, tamen ad singula Baptismata communicari debet potestas jurisdictionis talis qualis ab ordinarijs Superioribus; breviter, Episcopi & Pastores sunt ministri ordinarij, reliqui delegati.

Inferes; ergo non est differentia inter Diaconum & simplicem Sacerdotem in ordine ad hoc ministerium. Probatur consequentia; quia, ut habet sequens pars conclusionis, de qua incipio tractare, etiam Diaconus potest esse delegatus, id est, ministrare solemniter sine in necessitate sine extra necessitate ex commissione proprij Sacerdotis.

Respondeo nihilominus negando consequentiam. Ad probationem dico, supposita ejus veritate, adhuc differentiam esse, quòd simplici Sacerdoti possit competere potestas ordinaria, Diacono non nisi delegata, ut factis probatur ex cap. Constat, supra citato ex illis.

Et Isidoro.

Confirmatur ex communi praxi Ecclesie.

Congruentiam assignat Scotus.

Quicquid Tertullianus.

Attribuens jurisdictionem primariam baptizandi Episcopis.

Quæ jurisdictione est etiam alijs Sacerdotibus necessaria.

Ne turbetur ordo Ecclesie.

Colligitur ex cap. con. Jan. dist. 4.

ex Thodoro de consec. dist. 4. quod hic totum recto: Constat Baptisma solis Sacerdotibus esse tractandum: eiusque mysterium nec ipsis Diaconis explere est licitum absque Episcopo vel Presbytero: nisi, his procul absentibus, ultima languoris necessitas cogat. Quod & laicis fidelibus plerumque permittitur, ne quissiam sine remedio salutari de saeculo evocetur.

Et Gelasio Papa.

Adde constitutionem Gelasij Papæ (sic est in plerisque manuscriptis, & apud Burch. & Lyonem, nam in impressis erat Pelagius) in Epistola ad Episcopos per Lucaniam c. 9. & 10. & referatur dist. 93. c. 13. Diaconus, inquit, propriam constitutionis servare mensuram, nec ultra tenorem patris canonibus deputatum, quippiam tentare permittimus. Nihil eorum suo ministerio penitus applicare, que primis Ordinibus proprie decrevit antiquitas. Absque Episcopo, vel Presbytero (id est, prater auctoritatem eius, inquit Glossa ibi) baptizare non audeant, nisi, prae dictis fortassis Ordinibus longius constitutis, necessitas extrema compellat. Quod & laicis Christianis sacerdotum plerumque conceditur. In quibus Canonibus

29.

Nota ly Solis Sacerdotibus, & ly, Quæ primis Ordinibus proprie decrevit antiquitas. Qui sint autem illi primi Ordines, satis significat Pontifex quando subdit. Absque Episcopo, vel Presbytero. Igitur omnibus Episcopis & Presbyteris, juxta mentem Gelasij, convenit ex vi Ordinationis primaria potestas baptizandi, atque ipsis solis conceditur potestas ordinaria jurisdictionis: Diaconis autem non nisi delegata. Cum enim non habeant potestatem ordinariam in corpus Christi verum, neque ut consistant illud, neque ut ministrent; planè conveniens erat, quod etiam non haberent potestatem ordinariam in corpus Christi mysticum.

Diaconus consecratur ut sit minister Episcoporum & Sacerdotum in Sacramento mentium administratione. Insuperate Romanam.

Interim licet non consecrentur ut sint Pastores Ecclesie; equidem ut sint ministri Episcoporum & Sacerdotum in Sacramento administratione. Unde Diaconis prae alijs inferioribus Clericis in ordinatione sua dicitur: Diaconum oportet ministrare ad altare, baptizare, utique solemniter ex rationabili consensu eorum, quorum interest; alioquin nihil speciale ipsis concederetur, & predicare, publicè in Ecclesia proponendo fidelibus verbum Dei.

Tertull.

Ideoque Tertull. agens de ministro Baptismi lib. de Baptismo c. 17. annumerat Diaconum Presbytero dicens: Dandi quidem (Baptismum) habetius summus Sacerdos, qui est Episcopus; debite Presbyteri, & Diaconi. Similiter Hieron. contra Luciferianos.

Hieron.

Inde, inquit, venit ut sine chrismate, & Episcopi

copi iustione neque Presbyteri, neque Diaconi habeant baptizandi, Diaconi delegatum, Presbyteri ordinatum.

Ergo plus aliquid potest Diaconus in administratione Baptismi, quam Subdiaconus, aut alius inferior Clericus; atqui hic potest in extrema necessitate, ut vidimus Conclusionem præcedenti, baptizare sine solemnitate; ergo ille extra ultimam necessitatem; non absque Episcopo, vel Presbytero; ergo saltem ex eius commissione, sive delegatione; non privatim; quia citra necessitatem Ecclesia non permittit Baptismum privatim, sed pro majori decentia requirit solemnitates consuetas; ergo solemniter.

Cæterum caveant Episcopus & Presbyter, ne cum præjudicio ministri principalis, & aliqui injuria Sacramenti, committant hoc ministerium sine rationabili causa Diacono, qui tantum est minister secundarius. Commissio ergo sit rationabilis. Et amabo quæ ista?

Respondeo, omnis illa, quæ sulcitur tali ratione, sive causâ, per quam Sacerdos legitime excusatur à ministracione per seipsum; ut si sint pauci Sacerdotes, & plures baptizandi, si propter infirmitatem non sine magno periculo possit munus suum exercere; si actionibus magis necessarijs ita occupatur, v. g. prædicatione verbi Dei, audientis confessionibus &c. ut plures satis parati accedentes, cum incommodo diu Baptismum debeant differre.

Ita Apostoli in primitiva Ecclesia, ut prædicationi novæ legis vacarent, videntur commississe Baptismum Diaconis: ex qua commissione Philippus Diaconus baptizavit Eunuchum Act. 8. v. 38. vix tamen hoc tempore, & in his locis id est in usu ob multitudinem Presbyterorum. Non ergo expectanda est extrema necessitas.

Sed numquid in hac licet absque commissione expressa? Ultima pars conclusionis affirmat: cum enim solemnitas Baptismi sit juris Ecclesiastici ubi & quando commodè potest adhiberi, & Diaconus aliquando solemniter baptizet ex ordinatione Ecclesie, scilicet quando id expressè ipsi delegatur à Sacerdote, non video quid obftet, quod minus in extrema necessitate, in qua ad licitè baptizandum nequitiam requiritur specialis commissio proprii Sacerdotis, quin, inquam, in tali casu rationabiliter præsumi possit generalis licentia Ecclesie seu Pontificis solemniter baptizandi. Licet ergo Diacono in extrema necessitate solemniter baptizare.

Numquid etiam Subdiacono, aut laico? Negat communis praxis, & Doctorum sensus;

Et ideo plus potest in administratione Baptismi, quam Subdiaconus.

Putat baptizare solemniter ex commissione Episcopi vel Sacerdotis.

30. Hæc commissio debet esse rationabilis.

Quæ sit rationabilis commissio.

Act. 8.

31. In extrema necessitate commissio non debet esse expressa.

Potest ex commissione Papæ Sub-

diaconus
solemniter
baptizati:

sensus; esto alioquin id possent etiam extra necessitatem ex speciali commissione Papæ, cujus est dispensare in jure Ecclesiastico, quod introducta est ista solemnitas, & illis prohibita.

Id de facto
non est ipsi
permisum.

Sed quare, inquis, non præsumitur rationabiliter commissio Papæ in casu necessitatis? Respondeo; quia nusquam in jure permittitur talibus Baptismus solemniter extra necessitatem, neque ullibi legitur Pontificem illum commississe.

32.

Dices; Diacono non aliud permittitur in ultima necessitate, nisi quod laicis plerumque conceditur; atqui, secundum jam dicta, laicis non permittitur Baptismus solemniter; ergo nec Diacono. Major constat ex cap. *Constat.* & cap. *Diaconos.* supra allegatis.

Non est eadem
de
Diaconis
ratio;

Respondeo istos Canones sic commode intelligi posse, ut sensus sit: Absque expressa licentia Episcopi, vel Presbyteri non audeant Diaconi solemniter baptizare, nisi prædictis fortassis ordinibus longius constitutis, necessitas extrema compellat. Quod & laicis Christianis facere (quoad substantiam, non quoad modum solemnitatis) plerumque conceditur. Plerumque, inquam, non quod non semper, quando necessitas urget; sed quia illa non semper, sed plerumque, id est, frequenter (ut sæpe Pontifices termino isto utuntur) occurrit; vel quia laicis Christianis non semper id conceditur, sed tantum in defectum Clericorum majorum Ordinum.

Atque, ut illi Canones non agerent de solemnitate Baptismi, sed solum de substantia, equidem existimo Diaconum posse solemniter baptizare, sicut extra necessitatem de licentia expressa proprii Sacerdotis, ita in necessitate de licentia præsumpta. Moveor auctoritatibus supra allegatis ex Pontificali Romano, Tertul. & Hieronymo.

33.
Adeoque
baptizans
solemniter
non fit irregularis;

Si inferas: Ergo Diaconus solemniter baptizans non incurrit irregularitatem. Optima illatio pro cuius majori explicatione proponitur quæstio generalis: An qui invertit ordinem supra præscriptum, baptizando ubi & quando de jure ipsi non competit, incurrit irregularitatem?

e. r. de Cler.
non ordin.

Ratio dubitandi sumitur ex c. r. de Clerico non ordinato ministrante, quod est sequentis tenoris: *Si quis baptizaverit, aut aliquod divinum officium exercuerit non ordinatus, propterea temeritatem abiciatur de Ecclesia, & nunquam ordinetur.* Quod videtur intelligendum de quocumque non ordinato baptizante, quando ei non licet.

34.

Nihilominus dicendum Primò cum

Suario hic disp. 31. sect. 4. & alijs ab iplo citatis, textum illum intelligi debere de Baptismo solemniter. Glossa ibi verb. *Si quis baptizaverit.* Intelligit, inquit, ac si esset ordinatus, & ei liceret ex officio.

Colligitur ex titulo, & intentione Legiflatoris; punitur quippe irregularitate, qui exercet actum Ordinis, cum non sit ordinatus; sed Baptismus privatim collatus non est actus Ordinis; cum non solum semper valeat, sed etiam unicuique non ordinato in necessitate liceat: ergo &c.

Laicus itaque conferens Baptismus privatim, præsentem etiam Sacerdote, non propriè peccat exercendo actum Ordinis, quem non habet; sed quia utitur extra necessitatem facultate, sibi solum concessa in necessitate.

Unde similiter peccaret simplex Sacerdos sic baptizans in præsentia Parochi; Et tamen quis dixerit ipsum exercere actum Ordinis, quem non habet? Ex quo etiam sequitur talem Sacerdotem non fieri irregularem, etsi ita baptizaret solemniter, injustè usurpando munus alterius.

Dicendum Secundò quemcumque Clericum non Sacerdotem, aut Diaconum ministrantem Baptismus cum solemnitate consuetis sive in, sive extra casum necessitatis, vi juris allegati fieri irregularem; quia videlicet exercet actum Ordinis, quem non habet. Quin immo Suarez supra extendit hanc pœnam etiam ad Diaconum sic ministrantem propriâ auctoritate; neque excipit casum necessitatis: quia, inquit, nulla est necessitas, quæ cogat ad Baptismus solemnem.

Verumenimverò oppositum haud caret probabilitate; & quidem in extrema necessitate, cum, secundum communioem sententiam, non peccet Diaconus ministrando solemniter, quoniam id facit tacita, ut diximus, commissione Ecclesie, quo jure incurrit irregularitatem? Liqueo sanè jus præcæsum esse pœnale, adeoque præsupponere culpam, idque mortalem, juxta communioem doctrinam in materia de censuris, propter gravitatem pœnæ, ut sit proportio inter culpam & pœnam.

Propter temeritatem, inquit lex, abiciatur. Quis autem judicat temerarium sequi sententiam probabilem? Aut quæ temeritas in ministerio probabiliter licito? Fateor per Baptismus privatim sufficienter subveniri cuicumque necessitati. Sed quid tum? Equidem potuit Ecclesia velle, & censetur prudenter voluisse Baptismus solemnem, quando commode potest haberi.

Majorum

36. Si extra necessitatem,
 Adhuc dubia est irregularitas

Majorem verisimilitudinem habet sententia Suarj in Diacono Baptizante solemniter extra necessitatem sine commissione expressa, aut tacita; cum certum sit, ipsum tunc mortaliter delinquere. Sed an solum usurpando jus alienum, an verò etiam exercendo Ordinem, quem non habet, dubium relinquitur; & ideo dubia irregularitas.

Sicut superius diximus ex Pontificali Romano Diaconum oportet ministrare ad altare, baptizare, & predicare; si ergo non exercet actum Ordinis, quem non habet, ministrando ad altare; cur potius baptizando exercebit? Scio Diaconum principaliter ordinari ad ministerium altaris; unde & illud sine cuiuspiam consensu aut commissione licite exercet; sed dico minus principaliter sive secundariò etiam consecrari ad solemniter baptizandum, sicuti ad predicandum.

Concludo: quandoquidem lex irregularitatis, de qua hinc disputamus, sit pœnalis; leges autem pœnales regulariter odiosæ, adeoque restringendæ juxta Reg. 15. de Reg. Juris in 6. *Odia restringi, & favores conveniunt ampliari*, posset alicui non improbabilius videri, Diaconum minimè ligari lege illâ, etsi solemniter baptizet absque licentia rationabili Sacerdotis; jus enim loquitur de non ordinato, puta nec primariò, nec secundariò ad talem actum; negatio quippe utpotè malignantis naturæ, ut loquuntur Philosophi, tollit totum, præsertim in odiosis.

37. Contrarium equidem est communis sententia, à qua non facile in praxi recedendum. Fundatur; quia licet Diaconus ordinatus sit minus principaliter ad baptizandum, tamen cum subordinatione ad licentiam sive commissionem ministri ordinarij; adeoque sine illa baptizans, exercet actum Ordinis, quem non habet; quippe non ordinatur, ut per se baptizet; sed potius ut sit aptus seu idoneus minister, cui committatur verbi divini prædicatio, atque solemnis Baptismi ob rationabilem causam administratio.

38. Laicus solemniter baptizans probabiliter non est irregularis.
 c. 18. de sen. excom. in 6.

Dico tertio multi probabiliter docent, laicum solemniter baptizantem non fieri irregularem, eò quod in jure non reperitur hæc irregularitas laicis imposita (quod tamen requiritur c. 18. de Sen. excom. in 6. ibi: *Licet in hoc remerariè agat, irregularitatis tamen (cum id non sit expressum in iure) laicum non incurrit*) quippe caput supra citatum 1. de Cler. non ord. minist. juxta Titulum suum satis verificatur in Clerico.

Auctores pro hac sententia vide apud Suarium supra disp. 31. sect. 4. Ubi contrarium docet esse probabilius, eò quod verba textus sint generalia; *Si quis*, inquit Pontifex, *baptizaverit non ordinatus*. Constat autem laicum non esse ordinatum.

Nec refert quod de Rubrica Tituli dicebatur; quippe multi eruditi viri adnotarunt in aliquibus codicibus in illo Titulo non legi, *de Clerico non ordinato*; sed simpliciter, *de non ordinato*; & nunc, inquit Suarez supra, ita legitur in septem manuscriptis codicibus Gregorianis.

Accedit Decretalem illam longè esse antiquiorem Rubricâ illius Tituli, ut proinde per illam Textus non debeat restringi. Aliud fortè est de Rubricis juris civilis, quæ supponuntur esse eorundem Imperatorum seu Jureconsultorum, quorum sunt ipsæ leges; Tituli autem Decretalium sunt Gratiani; vel aliorum; unde non habent tantam auctoritatem.

Et sanè mirandum foret jus magis velle punire Clericum, qui propter aliquem Ordinem minus alienus est ab hoc officio, quàm laicum, qui omnino caret Ordine. Nisi fortè propterea sit, quod illi sapius in hoc delinquant; quod etiam potuit esse ratio, quare compilatores Decretalium præfixerint Titulum, *de Clerico non ordinato*.

Quæ cum ita sint planè arbitror laicum, qui sic baptizasset, non teneri se tamquam irregularem gerere; ad minus enim dubium est, an factum ipsius illâ lege comprehendatur; adeoque dubitatur, an existat jus infligens irregularitatem pro tali Baptismo. Porro in dubio facti (excipio homicidium) non judicatur aliquis irregularis, minus in dubio juris. Cum ergo laicus in casu proposito non tantùm dubitet, an verè incurrerit irregularitatem; sed etiam probabiliter possit judicare in foro conscientie se eam non incurrisse; quis prudens, & obligabit illum in foro externo seculo scandalo?

Sed hæc sufficiant de qualitate persone ministrantis; de quantitate autem quaeritur: An unus minister possit simul plures baptizare, aut plures ministri unum? Ad primam partem responsio erit

CONCLUSIO IV.

Potest unus minister simul plures baptizare applicando omnibus simul materiam & dicendo:

Y y 3

Suarez.

Verius est oppositum.

39.

Cum Rubrica textui debeat accommodari.

Maximè in Decretalibus.

40.

Manet nihilominus dubium an factum facti laici dictæ lege comprehendatur.

Adeoque dubium an incurrit irregularitatem.